

KOZMIANAS KLEOPAS

Kunigas, švietėjas, knygnešys, daraktorius **Kleofas Kozmianus (Kuzminas)** gimė 1841 m.. Kilęs iš Zarasų apskrities bajorų. Augo Daugėlišio parapijoje, Zabelinėje, o apie 1947 m. su tėvais apsigyveno Šimonyse. Tėvai buvo amatininkai, šelpė 1863 m. sukilėlius. Pasimokęs namuose, 1851–1858 m. mokėsi Vilniaus gimnazijoje. Kauno gubernatoriui 1859 10 20 leidus įstojo į Žemaičių kunigų seminariją Varniuose, o 1862 08 24 vyskupijos vadovybės išsiųstas į Imperatoriškąją dvasinę akademiją Sankt Peterburge. Čia įgijo studento, paskui kandidato, o galiausiai 1866 06 31 teologijos mokslų magistro laipsnį. 1866 03 12 išventintas Mogiliovo arkivyskupijos valdytojo J. Stanevskio. Primicijas laikė Šimonyse. Nuo 1866 07 09 Kupiškio vikaras, nuo 1869 03 24 Kupiškio klebonas, 1879 01 17 Utenos dekanas. 1883 07 19 Žemaičių vyskupo Mečislovo Leonardo Paliulionio pakeltas kanauninku. Kupiškyje kunigavo 26 metus ir paliko šiame krašte gilius savo pastoracinės ir švietėjiškos veiklos pėdsakus. Ypač daug nusipelnė šviesdamas parapijiečius – platino nelegalią lietuvišką spaudą, būrį gabesnių kaimo merginų paruošė daraktorėmis, organizavo slaptų mokyklėlių tinklą, parūpindavo mokiniams rašomosios medžiagos – taip didelę dalį parapijiečių išmokė skaityti bei rašyti. Šiame darbe jam padėdavo Stefa Ramanauskaitė iš Mirabelio ir kiti savanoriai. Gabesnius kaimo jaunuolius ragino kurti ir taip išugdė poetus U. Tamošiūnaitę, K. Alekną, U. ir M. Balytes. Kovojo už blaivybę parapijoje, globojo vargšus. Artimai bendravo su poetu ir vyskupu Antanu Baranausku, kuris Kleofa Kozmiano kvietimu ne kartą lankėsi Kupiškyje. Abu važiuodavo į kaimus skaityti „Anykščių šilelio“. Į lietuviybės darbą įtraukė ir keletą kartu dirbusių vikarų. Suorganizavo Kupiškio parapijos bažnytinį chorą, kuris garsėjo visoje apylinkėje. Po pamaldų bažnyčioje dar mokydavo katekizmo, istorijos. Rėmė inteligentus, tarp jų ir būsimą miškininką Povilą Matulionį. Rūpinosi ir ekonominiais parapijiečių reikalais. Kleofa Kozmiano rūpesčiu ir pastangomis įsteigta Kupiškio taupomoji ir skolinamoji draugija. Kupiškyje turėjo neprilygstamą autoritetą, kurio paisė ir rusų valdžios atstovai. Bijodama jo didesnės įtakos, carinė administracija pasistengė, kad kanauninkas nebūtų perkeltas į didesnę parapiją ar tuo labiau į Kauną. Mirė nuo infarkto 1893 08 03 Bad Verishofene Vokietijoje, ten ir palaidotas. Kapas neišliko. 1906 m. Kupiškio bažnyčios šventoriuje pastatytas paminklas – kenotafas.